

Podpora v nezaměstnanosti vzroste až na 80 procent. Upraví se i věková hranice

22. 01. 2025 LEGISLATIVA

Ministr práce Marian Jurečka Foto: KDU-ČSL

Alžběta Vejvodová

Podpora v nezaměstnanosti vzroste až na 80 procent předchozího příjmu, jak chtěl ministr práce Marian Jurečka (KDU-ČSL). České justici to potvrdily odbory, Unie zaměstnaneckých svazů i ředitelka odboru legislativy Hospodářské komory Lenka Janáková. Naopak v neprospěch nezaměstnaných se změní věkové hranice, které ovlivňují délku čerpání podpory. Jejich růst bude pomalejší, než prosazoval ministr. Dohodnuté změny v podpoře v nezaměstnanosti plánuje Jurečka předložit jako pozměňovací návrh k novele zákoníku práce na konci tohoto týdne. Jaké jsou parametry dohodnutého kompromisu?

Současná výše podpory v nezaměstnanosti není podle Mariana Jurečky nastavena dobře a je třeba ji změnit. „Navržený redesign podpory v nezaměstnanosti je cesta k tomu, jak rozumně a bezpečně podpořit flexibilitu trhu práce,“ tvrdí ministr. Úpravy je rozhodnutý prosadit navzdory blížícím se sněmovním volbám ještě v tomto volebním období.

S plánovaným zvýšením podpory v nezaměstnanosti až na 80 procent předchozího průměrného příjmu nezaměstnaného po první tři měsíce na dávkách a při rekvalifikaci souhlasily odbory i zaměstnavatelé. Nyní mají lidé bez práce nárok jen na 65 procent předchozího výdělku. Po další tři měsíce nezaměstnanosti zůstane podpora beze změny a bude činit 50 procent předchozího výdělku. Po zbývající dobu naopak podle dohody klesne na 40 procent z nynějších 45 procent.

Delší podpora až ve starším věku

Ministerstvo ale zároveň chce v podpoře v nezaměstnanosti reflektovat prodlužující se věk odchodu do důchodu. Navrhlo poroto úpravu věkových hranic, od kterých se maximální doba čerpání podpory prodlužuje. Původně Jurečka navrhoval posun o pět let. Základní – pětiměsíční podporu – by tak lidé dostávali až do 55 let věku, místo stávajících 50 let. Na maximální délku podpůrní doby, tedy 11 měsíců, by dosáhli až v 60 letech místo nynějších 55 let.

Avšak podle dohodnutého kompromisu má být nakonec posun pomalejší. Maximálně pět měsíců podpory by měli dostávat lidé do 52 let věku. Od 52 let do 57 let ji budou moci pobírat osm měsíců. A teprve po dovršení věku 57 let budou moci od úřadu práce získat dávku až na 11 měsíců.

Mohlo by vás zajímat

Svižná stavba plynových elektráren tam, kde dnes stojí uhelné. Vláda schválila Lex Plyn

„Varianta dvě odpovídá lépe demografickému vývoji,“ říká o výsledku jednání ředitelky odboru legislativy, práva a analýz Hospodářské komory Lenka Janáková. Zvýšení věku potřebného pro získání delší podpory a zapojení starších lidí do trhu práce by podle ní měly pomoci státu vybalancovat náklady systému podpory. Získá díky tomu totiž více peněz na dani z příjmů a odvodech pojistného, což by mělo vyvážit vyšší výdaje na 80procentní podporu v nezaměstnanosti a při rekvalifikaci.

Lepší motivace ke změnám práce

Ministerstvo práce si od navržených změn slibuje zvýšení motivace zaměstnanců k hledání nové práce. Neměli by zbytečně zůstat v té, která přijde jako první. „Na nové pozici má člověk odměnu v průměru o 12 procent vyšší než v předchozím zaměstnání. Když čerpá podporu v nezaměstnanosti a využívá rekvalifikaci, tak přesto si člověk u nového zaměstnavatele vydělá v průměru o osm procent více,“ vysvětluje Marian Jurečka. Jistota vyšší podpory v nezaměstnanosti by podle něj měla zvýšit chuť lidí risknou změnu zaměstnání.

Podle prezidenta Unie zaměstnaneckých svazů Jiřího Horeckého mají změny parametrů podpory dvojí cíl – jednak zmírnit příjmový propad a dále více motivovat nezaměstnané k nalezení nové práce. Ten druhý důvod přitom považuje za zásadní. Zkušenosti z praxe ukazují, že po ztrátě zaměstnání je potřeba nastoupit na nové místo co nejrychleji. „Čím déle nezaměstnanost trvá, tím menší je pravděpodobnost nalezení nové práce a setrvání v ní,“ upozorňuje Horecký.

Navržené změny v podpoře v nezaměstnanosti mají pomoci i k celkovému ozdravení trhu práce. Ten je v Česku značně těžkopádný a pomalu reaguje na hospodářskou dynamiku. „Jednou z příčin je malá flexibilita pracovněprávních vztahů a z ní plynoucí neochota zaměstnanců měnit práci. Vyšší flexibilita a mobilita podpoří směřování k vyšší produktivitě práce, a tím i ke zdravému růstu mezd,“ míní Lenka Janáková. Podle Hospodářské komory navržený systém, v němž podpora v nezaměstnanosti bude v čase výrazněji klesat, bude lépe motivovat lidi, aby si novou práci našli co nejrychleji.

Zvýšení podpory v nezaměstnanosti na 80 procent předchozího příjmu vítají také odbory. „Výše dávky, který může dostat člověk, který o práci přišel, byla v České republice dlouhodobě extrémně nízká,“ řekl České justici předseda Českomoravské konfederace odborových svazů Josef Středula.

Při ztrátě zaměstnání by si lidé měli najít novou práci co nejdříve. U starších 55 let se postavení na trhu práce výrazně zhoršuje, varuje Jiří Horecký. Zdroj: Pixabay

Kromě toho by ale odbory rády viděly ještě prodloužení podpůrné doby. Odkazují přitom na v Česku často adorovaný dánský model. „V Dánsku je to tak, že zaměstnanci mohou mít více než rok dávku ve výši téměř sto procent předchozí mzdy, tudíž tam se člověk změny zaměstnání neobává zdaleka tolik, jako je tomu v České republice,“ popisuje Středula.

Legislativní kvapík

Dohodnuté změny v podpoře v nezaměstnanosti plánuje ministerstvo práce a sociálních věcí prosadit co nejdříve. Jurečka slíbil, že je načte jako pozměňovací návrh k připravované novele zákoníku práce ještě v tomto týdnu, jakmile si je potvrdí s koaličními partnery. Novela zákoníku práce je nyní ve sněmovně před druhým čtením. „Směřujeme k dobrému řešení. Měníme fungování trhu práce, který bude mnohem lepším partnerem pro klienta,“ uvádí ministr. Avšak proti navržené úpravě zákoníku se ostře ohradily odbory. Tvrdí, že jejím přijetím vláda uškodí zaměstnancům.

Pokud projednávání novely půjde podle Jurečkových plánů, měla by se podpora zvýšit s účinností od letošního července. Ministerstvo tím ale zároveň vyloučí detailní posouzení dopadů návrhu odborníky. Pozměňovací návrh předložený ve sněmovně už totiž na rozdíl od standardních vládních návrhů neprochází připomínkovým řízením ani hodnocením Legislativní radou vlády.

Alžběta Vejvodová